

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o zasiłek chorobowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 5 grudnia 2018 r.,

zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. akt VIII WSC (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację J.O. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 listopada 2017 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 31 marca 2017 r., odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 13 marca 2017 r. do 9 kwietnia 2017 r.

W dniu 28 maja 2018 r. pełnomocnik wnioskodawczyni J. O. wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku. W dniu 7 czerwca 2018 r. pełnomocnik został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie

wartości przedmiotu zaskarżenia. W piśmie procesowym z dnia 25 czerwca 2018 r. podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 190 zł, jednocześnie wskazując na dopuszczalność skargi kasacyjnej niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie o zasiłek chorobowy, z powołaniem się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01.

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd wskazał, że w myśl art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

Z kolei według art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wobec wyraźnego uregulowania, skarga kasacyjna przysługuje - niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia - w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W pozostałych przypadkach spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej została uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, tj. kwoty nie niższej niż 10.000 zł. W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni dochodziła prawa do zasiłku chorobowego, a wartość przedmiotu zaskarżenia została określona na 190 zł, wobec czego skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Sprawa

o zasiłek chorobowy nie jest sprawą o emeryturę, rentę, czy podleganie ubezpieczeniu społecznemu, a tylko w takich rodzajach spraw występuje możliwość wniesienia skargi kasacyjnej bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Na marginesie Sąd wskazał, że orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01, przywołane przez pełnomocnika wnioskodawczyni, dotyczy wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie o przyznanie emerytury, a więc rodzajowo innej niż przedmiotowa.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił naruszenie przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1. art. 398² § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że sprawa o prawo do zasiłku chorobowego nie jest sprawą o charakterze niemajątkowym, 2. art. 398² § 1 k.p.c. przez pominięcie, że o ile w zdaniu drugim tego przepisu ustawodawca zastrzegł, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o tyle ze zdania pierwszego wynika wprost, że skarga kasacyjna dopuszczalna jest zawsze w sprawach o prawa niemajątkowe, 3. art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej, która jest dopuszczalna, 4. art. 387 k.p.c. w związku z art. 87 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.) przez zignorowanie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 7/09 (LEX nr 514220), która - *de facto* - potwierdza dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach o prawo do zasiłku chorobowego mimo niższej niż określona w art. 398² § 1 k.p.c. wartości przedmiotu zaskarżenia.

Mając na uwadze powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, a tym samym nadanie biegu skardze kasacyjnej ubezpieczonej z dnia 23 maja 2018 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W ocenie pełnomocnika wnioskodawczyni uwadze Sądu uszło, że o ile w art. 398² § 1 k.p.c. prawodawca zastrzegł, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i

ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych, o tyle niniejsza sprawa jest niewątpliwie sprawą o prawo niemajątkowe, tj. o prawo do otworzenia nowego stuosiemdziesięciodwudniowego okresu zasiłkowego po przekraczającej sześćdziesiąt dni przerwie między ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy, a jakkolwiek skarżąca zmierza do uzyskania świadczenia pieniężnego, to podstawy swego żądania upatruje w przesłankach nabycia prawa do zasiłku chorobowego w czasie spowodowanej chorobą niezdolności do pracy (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01, LEX nr 80498). Przedmiotem odwołania, które rozpoczęło postępowanie w sprawie, była bowiem decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca w ogóle prawa do zasiłku chorobowego, a nie ustalająca jego wysokość. Wobec tego poza sporem pozostać powinno, że skarga kasacyjna w niniejszej sprawie, która jest sprawą o prawo niemajątkowe w postaci prawa do otworzenia nowego stuosiemdziesięciodwudniowego okresu zasiłkowego po przekraczającej sześćdziesiąt dni przerwie między ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy, a nie sprawą o roszczenie majątkowe, czyli wysokość zasiłku chorobowego, jest dopuszczalna, mimo że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza dziesięciu tysięcy złotych, a sprawa nie jest ani sprawą o przyznanie czy wstrzymanie emerytury lub renty, ani sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Uwadze Sądu drugiej instancji uszło ponadto, że przewidziane w art. 398² § 1 k.p.c. ograniczenia dotyczą jedynie spraw o prawa majątkowe. Ponad wszelką wątpliwość nie odnoszą się do spraw mających za przedmiot roszczenia niemajątkowe, a jakkolwiek przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie definiują pojęć „sprawa o prawa niemajątkowe” oraz „sprawa o prawa majątkowe”, to zarówno w orzecznictwie, jak i w literaturze podkreśla się, że żądanie ma charakter majątkowy wtedy, gdy zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron, a na gruncie rozpoznawanej sprawy nie sposób przyjąć, aby nabyte przez skarżącą prawo do otworzenia nowego stuosiemdziesięciodwudniowego okresu zasiłkowego po przekraczającej sześćdziesiąt dni przerwie między ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy - jako zasadniczy przedmiot

rozstrzygnięcia - miało jakiekolwiek powiązanie z mieniem organu rentowego albo bezpośrednio wpływało na jego stan majątkowy. Prawo to niewątpliwie należy do roszczeń niemajątkowych. Jego przedmiotem nie są bowiem żadne dobra materialne, a bez znaczenia dla takiej kwalifikacji pozostaje, że kwestionowane przez skarżącą orzeczenie może oddziaływać także na dobra majątkowe (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne. Zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Wbrew odmiennemu twierdzeniu skarżącej Sąd drugiej instancji, odrzucając skargę kasacyjną jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych, nie naruszył przytoczonego powyżej przepisu art. 398² § 1 k.p.c. Skarżąca nie kwestionuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 190 zł. Błędnie jednak zakłada, że w sprawie dotyczącej przyznania prawa do zasiłku chorobowego, a więc ustalenia istnienia bądź braku przesłanek uzasadniających przyznanie tego świadczenia, wartość przedmiotu zaskarżenia nie decyduje o dopuszczalności skargi kasacyjnej.

U podstaw podniesionych w zażaleniu zarzutów legło przekonanie skarżącej, że rozpoznawana sprawa nie jest sprawą o prawa majątkowe. Pogląd taki skarżąca zaprezentowała wcześniej w odpowiedzi na wezwania przewodniczącego w sądzie drugiej instancji do określenia wartości przedmiotu zaskarżenia, wskazującego na majątkowy charakter żądań będących przedmiotem sporu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że kryterium rozróżnienia spraw o charakterze majątkowym i niemajątkowym stanowi typowy interes, który realizują strony żądające ochrony. Sprawą majątkową jest sprawa, w której zgłoszone żądanie zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego

bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 maja 2006. r., IV CZ 42/06, niepubl.; z dnia 6 października 2006 r., V CZ 67/06, niepubl.; z dnia 15 lutego 2007 r., II CZ 124/06, niepubl.; z dnia 22 marca 2007 r., III CZ 18/07, niepubl. oraz uzasadnienia uchwał Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 100/03, OSNC 2005 nr 12, poz. 129 oraz z dnia 9 grudnia 2005 r., III CZP 111/05, OSNC 2006 nr 11, poz. 183). Wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącej, wskazane kryterium rozróżnienia spraw o charakterze majątkowym i niemajątkowym znajduje zastosowanie również w sprawach o ustalenie, czy ukształtowanie prawa do świadczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., I UZ 9/14, LEX nr 1532734; z dnia 8 grudnia 2005 r., II CZ 110/05, LEX nr 188557; z dnia 3 grudnia 2001 r., I PZ 95/01, OSNP 2003 nr 23, poz. 572). Do żadnych innych wniosków nie uprawnia lektura przywołanych przez skarżącą orzeczeń Sądu Najwyższego w sprawach II UZ 82/01 i II UZP 7/09, skoro pierwsze z nich zapadło w sprawie, której przedmiotem była emerytura, a drugie dotycząc prawa do zasiłku chorobowego, było uchwałą podjętą na skutek przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 390 § 1 k.p.c. jest dopuszczalne w każdej sprawie, niezależnie od sądu rozpoznającego apelację i od tego, czy w danej sprawie przysługuje skarga kasacyjna.

Zgłoszone przez ubezpieczoną żądanie zmiany zaskarżonej decyzji przez przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres niewątpliwie uwarunkowane jest interesem ekonomicznym. Skarga kasacyjna byłaby zatem dopuszczalna w tej sprawie tylko wtedy, gdyby wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła co najmniej dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.). Skoro zaś nie dosięgła tej kwoty, skarga kasacyjna - jak trafnie uznał Sąd Okręgowy - podlegała jako niedopuszczalna odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

